

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет історичний
кафедра політології та філософії

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ГЕНДЕРНІ СТУДІЇ українська
Викладачі	<i>М.П.ПЛАХТИЙ, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри політології та філософії</i>
Профайл викладачів	http://politkaf.kpnu.edu.ua/plakhtij-marianna-petrivna/
E-mail:	marianna.plakhtiy@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=25094
Консультації	Консультації щосереди з 14.20 до 15.20

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Гендерні студії» належить до переліку дисциплін вільного вибору здобувачів освітнього ступеня «бакалавр». Вона дає можливість набути гендерної компетентності шляхом актуалізації розвитку соціального мислення та професійних якостей відповідно до сучасних демократичних європейських цінностей.

Дисципліна «Гендерна політика» сприяє загальному та професійному розвитку здобувача освіти та спрямована на формування світогляду, здатного до передачі знань та розуміння суті гендерного підходу, сприяє подоланню гендерних стереотипів,ексизму та дискримінації за ознакою статі. Особлива увага надається формуванню установок на гендерно-чутливий професійний світогляд і толерантну взаємодію, що сприятимуть виробленню навиків розпізнавання і вирішення гендерних конфліктів у освітній, політичній, громадській сферах.

3. Мета та цілі курсу

Мета дисципліни: дослідження специфіки гендерних проблем та впливу гендерної диференціації на різні сфери суспільного життя; осмислення місця та значення жінок в політичних, соціальних та культурних процесах; формування гендерної толерантності та критичний аналіз актуальних проблем гендерної філософії.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Передбачає проведення лекційних та семінарських занять. Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відео конференцій.

5. Результати навчання

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

Знати: предмет та специфіку гендерної теорії, основні періоди розвитку феміністичного руху в контексті культурних та цивілізаційних викликів, особливості положення жінок в українському суспільстві та перспективи досягнення ними гендерного паритету, специфіку гендерних відносин в європейському та українському контексті.

Вміти: користуватися методологічними принципами та поняттями гендерної теорії для проведення гендерного аналізу всіх сфер суспільного життя, застосовувати принципи гендерного аналізу в тих галузях за якими спеціалізується, сприяти подоланню гендерних стереотипів та усіх форм дискримінації.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Для всіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр»	Для всіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр»
Рік навчання/ рік викладання	четвертий /2023-2024	четвертий /2023-2024
Семестр вивчення	сьомий	сьомий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год
Кількість годин навчальних занять	40 год.	16 год
Лекційні заняття	24 год.	8 год
Практичні заняття	0 год.	0 год
Семінарські заняття	24 год.	8 год
Лабораторні заняття	0 год.	0 год
Самостійна робота	72 год.	104 год
Форма підсумкового контролю	<i>Iспит</i>	<i>Iспит</i>

7. Пререквізити курсу

Перелік попередньо прослуханих курсів: філософія.

8. Технічне програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі відвідують лекційні та семінарські заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/aIqb9CF>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі дотримуються термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного семінарського заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань.

Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.

Академічна добросердість. Дотримання академічної добросердісті регулюється Кодексом академічної добросердісті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/4TiCHkS>) та Положенням про дотримання академічної добросердісті науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/vTiVowX>).

Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недобросердісті. Списування під час семінарських занятт, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристройів). Виявлення ознак академічної недобросердісті в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів plagiatu чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі можуть послуговуватися бібліотекою університету, фахових кафедр та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних та семінарських занятт (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі будуть задавати викладачеві запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладач щотижня проводить консультації (офлайн і онлайн).

Схема курсу

Тема 1. Гендер як соціокультурний феномен. Методологічні підходи гендерних студій. Гендер і гендерна рівність

Тема 2. Гендерний досвід різних типів суспільств і людських спільнот. Від фемінізму до гендерної теорії. Жіночий рух і феміністичні теорії як передумова становлення гендеру. Фемінізм і «жіноча» історія у США. «Жіноча історія» у європейському науковому дискурсі. Гендерна історія і постмодернізм

Тема 3. Гендерні стосунки в історичному контексті

Тема 4. Суспільні гендерні ролі та стереотипи. Гендер в культурі (мода, мораль і тілесність).

Тема 5. Гендеровані соціальні інститути. Гендерована робота.

Тема 6. Гендеровані соціальні інститути. Гендерний розподіл влади в сім'ї.

Гендерована освіта

Тема 7. Гендеровані соціальні інститути. Гендер і політика

Тема 8. Гендеровані соціальні інститути. Гендер і релігія

Тема 9. Гендерне насильство. Соціальні нерівності, ксенофобія та дискримінація

Тема 10. Гендерний розвиток сучасного українського суспільства

Список рекомендованої літератури

Бойко К., Марценюк Т. Водіння автомобіля і гендерні стереотипи : міфи та реальність про жінок за кермом у контексті глобальних змін. Гендерний журнал "Я". 2013. № 2 (33) «Гендер і глобалізація». С. 35-38.

Веснянка О. Гендерний блог: навіщо треба жіночі шахи? http://www.bbc.com/ukrainian/blogs/2015/06/150615_blog_gender_chess_nk

Волосевич І. Оцінка обізнаності про існування Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та дотичних до неї законів / Інна Волосевич, Тетяна Костюченко, Надія Комарова, Тамара Марценюк; за підтримки Фонду народонаселення ООН в Україні [Електронний ресурс]. К., 2014. 28 с. Режим доступу: <http://mlsp.kmu.gov.ua/document/166729/3.doc>

Гайденко В., Предбурська І. Українські підручники початкової школи: прихований навчальний план і гендерні стереотипи. Гендерна педагогіка: Хрестоматія. Суми: ВТД „Університетська книга”, 2006. С. 223-238.

Гендерний моніторинг, Інститут масової інформації http://imi.org.ua/gender_monitoring/

Жіночий консортіум України у протидії сексизму в українській рекламі // <http://gender.at.ua/publ/1-1-0-157>

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 року № 2789-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>

Закон України «Про протидію торговілі людьми» від 20 вересня 2011 року № 3739-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>

Карась Т. Чи є для жінки місце у політиці або гендерні квоти: бути чи не бути? Я : гендерний журнал. 2014. № 2. С. 31-34 <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3366>

Кіммел М. Гендерована навчальна аудиторія. Гендероване суспільство. К.: Сфера, 2003. С. 230-264.

Кісль О. Сексизм у ЗМІ: протидіючи комунікативному потокові http://gendermuseum.com/modules/stop_sx/i18.pdf

Кришталь С., Марценюк Т. Жінки у шаховому спорту або грай як Полгар. Гендерний журнал «Я». № 1 (29) «Гендер і спорт». 2012. С. 14-16.

Маєрчик М. Гендерована біологія: наукові факти і політичні інтерпретації (Розділ 4). Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К.: Критика, 2013. С. 61-75.

Маларек В. Наташі: сучасна світоваекс-торгівля / переклад з англ. В. Морозова. К, 2004.

Малес Л. Числові дані як створення гендерних дискусій і дискурсів (Розділ 10). Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К.: Критика, 2013. С. 165-178.
http://ua.boell.org/sites/default/files/downloads/Gender_for_media_print.pdf

Марущенко О., Плахотнік О. Гендерні шкільні історії. Харків: Монограф, 2012. 88 с.

Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ] К., 2014.– 65 с.

Марценюк Т. Гендерна соціалізація як процес формування маскулінних та фемінних ознак гендерної ідентичності. Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки. 2004. т. 32. С. 33-41.

Марценюк Т. О. Жінки в українській політиці: виклики і перспективи змін. К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2015. 35 с.

Марценюк Т. Права людини, множинність нерівностей у суспільстві та принципи недискримінації (Розділ 2). Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ] К., 2014. С. 25-27.

Марценюк Т. Українська політика – іменник нежіночого роду? Критика. Липень-серпень 2012. Рік XVI, Число 7-8 (177-178). – С. 8-12
<http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/2017>

Марценюк Т.О. Ксенофобія і расизм як негативні явища у житті полікультурного суспільства // Людина у полікультурному суспільстві: навч.-метод. посібник для викладачів вищих навч. закладів з курсу за вибором для студентів соціогуманітарних спеціальностей. – К. «Інженінг», 2010. С. 147-177.

Методичні рекомендації щодо організації роботи дільничних інспекторів міліції з протидією насильству в сім'ї / Укладачі: Запорожцев А.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М., Заброва Д.Г., Басиста І.В. Київ, 2010. 172 с. // <http://www.osce.org/uk/ukraine/75926>

Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблей ООН / [укл. М. Корюкалов; за сприяння Програми ООН Жінки «Підсилення підзвітності у фінансуванні гендерної рівності. Партнерство ЄС і ООН з гендерної рівності» в Україні, Представництва Фонду Фрідріха Еберта в Україні та Українського жіночого фонду]. К., 2014. 120 с.
<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/11138.pdf>

Оксамитна С.М. Гендерні ролі та стереотипи. Основи теорії гендера: Навчальний посібник. К.: "К.І.С.", 2004. С. 157-181.

Плахотнік О. Гендерова освіта: як навчальні заклади перетворюють дітей у дівчат і хлопців (Розділ Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К.: Критика, 2013. С. 135-150.

Пономарьов С.Ю., Федорович І.Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. К.: Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. 74 с.
http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_booklette-06_1kolonka_screen.pdf

Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року» від 26 вересня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/717-2013-%D0%BF>

Права людини в Україні — 2014. Доповідь правозахисних організацій / За ред.: О. А. Мартиненка, Є. Ю. Захарова / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2015. 340 с. // <http://helsinki.org.ua/files/docs/1431933588.pdf>

Сексизм в рекламі: його подолання через саморегулювання з боку організацій рекламиної індустрії // <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/07672.pdf>

Суковата В. Гендерний аналіз реклами. Соціологія: теорії методи, маркетинг. 2002. №2. С.176-181.

Суковата В. Гендер і релігія. Основи теорії гендера: навчальний посібник / Агеєва В. П., Близнюк В. В., Головашенко І. О. та ін. К.: Видавництво «К.І.С.», 2004. С. 385-423. - http://gender.at.ua/_d/1/186_osnovy_teorii_g.pdf

Сухомлин М.І. Посібник для журналістів-практиків «Гендерний погляд». Харків: Райдер, 2009. 160 с.

Традиційна орієнтація – міфи та факти щодо ЛГБТ"
http://gay.org.ua/publications/traditional_orientation.pdf

Рекомендовані онлайн ресурси для перегляду:

1. Коаліція з протидії дискримінації в Україні <http://antidi.org.ua/ua/coalition>
2. Онлайн бібліотека Харівської правозахисної групи <http://library.khpg.org/>
3. Публікації Ініціативи розмаїття в Україні <http://diversipedia.org.ukr/your-rights/publications.html>
4. Мережа активістів правозахисного руху <http://hr-activists.net/>
5. Всеукраїнська освітня програма «Розуміємо права людини» <http://www.edu.helsinki.org.ua/>
6. Повага: сайт кампанії проти сексизму у політиці та ЗМІ: <http://povaha.org.ua/>

Фейсбук спільноти:

1. Жінки і політика <https://www.facebook.com/groups/politicalwomen/>
2. Фемінізм УА <https://www.facebook.com/groups/feminism.ua/>
3. ПОЛОВИНА МАЙДАНУ: Жіночий голос протесту <https://www.facebook.com/groups/255422234633303/>
4. Ініціативная группа "За фемінізм" <https://www.facebook.com/groups/zafeminizm/>
5. Women's Democracy Network <https://www.facebook.com/groups/80282440677/>
6. Харківські Феміністичні Студії <https://www.facebook.com/groups/441117112617365/>

Корисні ресурси:

1. Повага: сайт кампанії проти сексизму у політиці та ЗМІ: <http://povaha.org.ua/>
2. Проект «Жінки – це 50% успіху України» <http://50vidsotkiv.org.ua/>
3. Проект «Жінки у політиці» // <http://vybory2012.wcu-network.org.ua>

Рекомендовані фільми для перегляду:

1. Ghandi / A biographical film; directed by Richard Attenborough; written by John Briley. – U.S., 1982. – 3 hours. (Доступний у професійному різномовому перекладі українською мовою.)
2. Inside Mecca [Documentary] / Directed by Anisa Mehdi, Taghi Amirani. – National Geographic. – 2006. – 57 min.

11. Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	40	100
20 балів	10 балів	30 балів		